

Мотиваційна складова процесу ресоціалізації неповнолітніх засуджених

Ю. М. Красілова

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Corresponding author. E-mail: k-j-m@ukr.net

Paper received 18.11.17; Revised 22.11.17; Accepted for publication 24.11.17.

<https://doi.org/10.31174/SEND-HS2017-147V25-10>

Анотація. У статті розглянуто проблему ресоціалізації неповнолітніх засуджених. Визначено особливості мотиваційної сфери неповнолітніх засуджених. Показано, яким чином динамічна та змістовна сторона мотиваційної сфери неповнолітніх правопорушників впливає на процес ресоціалізації. Розроблено типологію підлітків-правопорушників, відповідно до зазначених показників а саме: підлітки у яких переважають матеріальні потреби егоїстичної спрямованості; підлітки у яких переважають духовні потреби егоїстичної спрямованості; підлітки у яких переважають духовні потреби соціальної спрямованості; підлітки у яких переважають матеріальні потреби соціальної спрямованості.

Ключові слова: ресоціалізація; неповнолітній правопорушник; мотивація; мотиви; ціннісні орієнтації.

Одним із напрямів у боротьбі із рецидивною злочинністю взагалі та злочинністю неповнолітніх, зокрема, є профілактична діяльність, попередження повторних злочинів та успішна ресоціалізація. З метою вирішення цієї проблеми вживають різноманітні організаційно-правові заходи. Пріоритетними серед яких є застосування покарань, альтернативних позбавленню волі. Йдеться про виправні роботи, громадські роботи та звільнення від відбування покарань з випробуванням. Такий вид покарань дозволяє уникнути соціальної ізоляції підлітка в найважливіший період його становлення.

У перехідний період життя дитини відбуваються перетворення в різних сферах психіки. Кардинальні зміни торкаються мотивації. Зміст мотивів відбиває світогляд підлітків, що формуються, плани їх майбутнього життя.

Структура мотивів характеризується ієрархічною системою, наявністю певної системи супідрядних різних мотиваційних тенденцій на основі ведучих суспільно значущих і таких, що стали цінними для особистості, мотивів. Що стосується механізму дії мотивів, то вони діють тепер не безпосередньо, а виникають на основі свідомо поставленої мети і свідомо прийнятого наміру. Мотивація відіграє важливу роль у становленні та розвитку особистості підлітка, так як в цьому віці складається ієрархія мотивів, набувають стійкість домінуючі мотиви.

Отже, мотивація – це сукупність спонукальних факторів, які впливають на активність особистості, її мотиви та потреби.

Таким чином, важливу роль в процесі ресоціалізації неповнолітнього правопорушника відіграє мотивація. Тому, неповнолітній успішно ресоціалізується лише в тому випадку, якщо він буде вмотивований, тобто мати бажання змінитися та прикласти для цього всі зусилля. Якщо цього не буде, то процес ресоціалізації не відбудеться, натомість можливий – рецидив, тобто повторне скоєння злочину.

Аналіз попередніх досліджень. Існує багато трактувань поняття «ресоціалізація», зокрема, законодавство України визначає «ресоціалізацію – як свідоме відновлення засудженого в соціальному статусі повноправного члена суспільства; повернення його до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві»[8].

Ресоціалізація – (від лат. ге – поновлення, повторення, socialis – суспільний) – це повторна соціалізація, підготовка індивіда до повернення у звичне середовище, шляхом змін цінностей, норм та установок для відновлення соціальних зв'язків. Ресоціалізація спрямована на переорієнтацію соціального спрямування особистості шляхом

включення її у нові, позитивно орієнтовані міжособистісні стосунки та види діяльності[4].

І.І. Парфанович вважає, що ресоціалізація має на меті перебудову особистості засудженого, його свідомості (знань, переконань, системи цінностей) та діяльності (позитивних навичок, стилю спілкування) [4].

Німецький психолог Х. Хекхаузен відзначав: «Поведінка людини у певний момент часу мотивується не будь-якими чи всіма можливими її мотивами, а тим із найвищим мотивів в ієрархії, який при цих умовах ближче всіх пов'язаний з перспективою досягнення відповідного цільового стану»[11].

Саме у мотиваційній сфері, як зазначала Л.І. Божович, знаходиться ґрунт новоутворення перехідного віку, так як мотиваційна сфера підлітків визначає їх життєвий шлях, безпосередньо впливає на діяльність, поведінку та їх відношення до навколишнього світу [1].

Науковці розрізняють змістовну та динамічну сторону мотивації. Змістовна складова мотивації включає в себе ціннісні орієнтації індивіда, життєві позиції, функцію прогнозу. Ціннісні орієнтації особистості відображають погляди, переконання, моральні принципи а також визначають її поведінку.

Ми погоджуємося із думкою М. Кагана, що цілі характеризують процес діяльності – формально, а цінності – змістовно, тобто, людина ставить перед собою цілі в залежності від своїх цінностей [6].

Динамічна сторона мотивації включає в себе мотивацію досягнення та унікаючу мотивацію. Занюк С.С. визначає мотивацію досягнення як – прагнення досягти високих результатів і майстерності в діяльності, а проявляється вона у виборі складних завдань і намаганні їх виконати[5].

Повною протилежністю мотивації досягнення є унікаюча мотивація, тобто, мотивація уникнення неприємностей та покарання, або її ще називають – негативна мотивація. Отже, унікаюча мотивація характеризується усвідомленням можливих неприємностей та покарань, які можуть виникнути в результаті невиконаної діяльності [5].

Ми погоджуємося з думкою Максимової Н.Ю., що у мотиваційній сфері соціально дезадаптованих підлітків найбільше виражена унікаюча мотивація, яка заважає підлітку включитися в соціально схвалювану діяльність, а це призводить до неможливості задовольнити потребу в самореалізації. У подальшому, неможливість задовольнити потребу в самореалізації штовхає неповнолітнього на пошуки асоціальних або штучних засобів зміни психічного стану з негативного на позитивний, що призводить до делінквентної, адиктивної, а то й кримінальної

поведінки. Це складає динамічний аспект мотиваційної сфери засудженого [10].

В.Л. Васильєв виділяє кілька категорій мотивів злочинної поведінки: неусвідомлювані мотиви, які властиві певному типу особистості, що характеризуються переоцінкою значущості своєї особистості, агресивним ставленням до навколишнього середовища, нестійкістю настрою; компенсаторні або гіперкомпенсаторні мотиви, пов'язані з розвитком комплексу неповноцінності, неадекватністю, ущемлені особистості; мотиви, пов'язані з відстроченим у часі дією, яка закріпилася в дитинстві за механізмом імпринтингу травматичного досвіду; мотиви, властиві особистості з психічною патологією, що не виключає осудності, коли у суб'єкта виникає найсильніше прагнення зробити вчинок, який сам він розцінює як абсолютно недопустимий[3].

Г.Г. Шиханцов виділив наступні мотиви антисоціальної поведінки: мотиви самоствердження, захисні мотиви, заміщаючі, ігрові, мотиви самовиправдання, які можуть мати і усвідомлений і неусвідомлений характер[12].

Дослідженням мотивів займався В.Й. Бочелюк, виділив сім основних груп мотивів, які займають найбільше значення в мотивації злочинів, вчинених молодими людьми: мотиви, які молода людина затrudняється точно визначити (характерною рисою мотиваційної сторони злочинів, вчинених молодими людьми, є їх ситуативність та імпульсивність); мотив як «помста, озлоблення» (значна частина злочинців перебувала в момент скоєння злочину в стані гострого особистісного конфлікту з оточуючими людьми); мотив «жадібність, намір придбати матеріальні блага (корисливий мотив); мотив «прагнення авторитету у товаришів»; мотив «наслідування іншим особам»; наївно - дитячі мотиви: «бажання пригод, чогось особливого», «прагнення здаватися сміливим»[2].

Питання виховної та профілактичної роботи з неповнолітніми, засудженими до альтернативних покарань, розглядалися в низці наукових публікацій. Зокрема в дослідженнях О. Андрєєвої, С. Поволоцької, М. Калиняк розкриваються організаційно методичні умови здійснення профілактичної роботи правоохоронними органами, І. Парфанович розкриває зміст і методи виховної роботи з умовно засудженими неповнолітніми, І. Богатирьов – зміст і методи профілактично-виховного впливу КВІ на засуджених, В. Лютий – соціально-педагогічні аспекти діяльності КВІ з ресоціалізації неповнолітніх, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

Мета дослідження полягає у визначенні особливостей мотиваційної сфери неповнолітніх засуджених та її ролі у процесі ресоціалізації.

Матеріали і методи. Дослідження проводилося на вибірці неповнолітніх, засуджених до покарань не пов'язаних з позбавленням волі - міста Києва, Київської області (Біла Церква, Богуслав, Васильків, Іванків, Рокичне, Сквиря, Фастів) та міста Житомира і склала 60 осіб, з них – 9 дівчат та 51 хлопець.

Щоб дослідити змістовну сторону мотиваційної сфери неповнолітніх правопорушників ми використовували наступні методики: методика «25 бажань» [10], твір на тему: «Мій день через 5 років[10]» та метод наративу (О.М. Назарук)[10], модифікований відповідно до нашого дослідження. Ці методи спрямовані на визначення ціннісних орієнтацій, функції цілепокладання, життєвих планів та прогнозу на майбутнє.

Для дослідження динамічної сторони мотиваційної сфери неповнолітніх правопорушників ми використовували проективну методику «Мотиваційний тест Х. Хекхаузена[9], яка спрямована на з'ясування типу мотивації неповнолітніх, а саме: мотивації досягнення; унікаючої мотивації та визначення емоційного очікування у зв'язку з установкою на успіх чи невдачу в діяльності.

Результати та їх обговорення. Спираючись на інтерпретацію Максимовою Н.Ю., методики «25 бажань», ми проаналізували як часто зустрічаються такі показники як: матеріальні; духовні; соціальні; егоїстичні; суб'єктні та не суб'єктні. Відповідно, ціннісні орієнтації ми аналізували в різних площинах, а саме: «матеріальні і духовні»; «соціальні та егоїстичні»; «суб'єктні та не суб'єктні». На основі цих показників ми виокремили 4 групи неповнолітніх правопорушників, а саме:

1. Група А–підлітки у яких переважають матеріальні потреби егоїстичної спрямованості. Йдеться про те, що підлітки переважно зосереджують свою увагу на власних потребах та задоволенні особистого інтересу. Такі підлітки байдужі до інших людей і думають в основному про забезпечення власних матеріальних потреб (наприклад: хочу круту машину; віллу; золото; та ін.). Дану групу неповнолітніх вмотивувати до ресоціалізації неможливо, тому що вони мають два негативні показники. Тому ми можемо прогнозувати, що ці підлітки скоять повторний злочин.

2. Група В–підлітки у яких переважають матеріальні потреби соціальної спрямованості. Це означає, що у цих підлітків на першому місці стоїть здоров'я і благополуччя рідних та близьких. Хоч вони і мають матеріальний характер (наприклад - хочу заробити на ліки для мами), і разом з тим ми вважаємо, що цю групу підлітків можливо вмотивувати до процесу ресоціалізації, тому що у своїй спрямованості вони мають принаймні один позитивний показник.

3. Група С–підлітки у яких переважають духовні потреби егоїстичної спрямованості. Це означає, що підлітки даної групи дбають лише про свої потреби, зосереджені на собі та своїх бажаннях. Бажання цих підлітків направлені лиш на самих себе. Та позитивним моментом є той факт, що потреби є духовними (наприклад: «хочу навчитися малювати»; «хочу подорожувати»; «хочу мати родину» та ін.). Тому ми вважаємо, що неповнолітніх яких ми віднесли до цієї групи залучити до процесу ресоціалізації складно, так як вони мають егоїстичний компонент, але можливо, тому що наявний і позитивний(духовний) компонент спрямованості.

4. Група D–підлітки у яких переважають духовні потреби соціальної спрямованості. Йдеться про те, що підлітки, яких ми віднесли до даної категорії турбуються про інших людей, переймаються проблемами інших та проявляють емпатію (наприклад: «хочу, щоб мама була здорова»; «хочу щоб не було війни в Україні та ін.). Тому, ми вважаємо, що підлітки, які ввійшли до даної групи зможуть легко ресоціалізуватися, так як у їх спрямованості наявні два позитивних показники.

Результати відповідно до цієї типології ми можемо побачити на **Рис. 1.**

Як ми бачимо на **Рис 1.**, переважає група підлітків(67%), які мають духовні потреби егоїстичної спрямованості. Позитивним є той факт, що потреби даної групи осіб є духовними і разом з тим, вони направлені лиш на самих підлітків і не є суб'єктними. Тому, з цією категорією підлітків працювати буде складно.

Неповнолітніх, які мають матеріальні потреби егоїстичної спрямованості значно менше - 24%, їх складно залучити до процесу ресоціалізації, але оскільки їх не дуже багато, то це можливо зробити. Такі підлітки зосереджують свою увагу на власних потребах думають лиш про себе та про матеріальні блага.

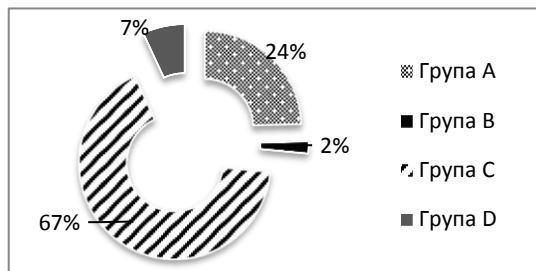

Рис. 1. Типи підлітків правопорушників за методикою "25 бажань"

Дуже прикро, що підлітків, які зможуть самі ресоціалізуватися дуже мало, лиш -7%. Це група D – підлітки у яких переважають духовні потреби соціальної спрямованості. Такі неповнолітні позитивно і з повагою відносяться до рідних та близьких. І ще їх турбують проблеми навколишнього середовища.

І як показує наша діаграма, найменшу кількість неповнолітніх, лише -2%, складає група В. Це підлітки у яких переважають матеріальні потреби соціальної спрямованості. Цих неповнолітніх можливо вмотивувати до ресоціалізації, так як матеріальний показник виступає як засіб задоволення потреб інших.

Досліджуючи змістовну сторону мотиваційної сфери, нам вдалося виокремити три рівні усвідомлення життєвої перспективи підлітка-правопорушника:

1. Досконалий рівень, суди виходить 10% неповнолітніх засуджених. Відображає високий рівень усвідомлення життєвої перспективи підлітка. Такий неповнолітній впевнений у собі та у своїх можливостях, чітко ставить цілі і прагне хороших результатів. Тому ми вважаємо, що такий неповнолітній зможе з легкістю ресоціалізуватися.

2. Посередній рівень відображає середній рівень усвідомлення життєвої перспективи підлітка. Таким підліткам тяжко планувати своє майбутнє, їх цілі розмиті і вони не впевнені в собі та у своїх можливостях, відчувають тривогу, страх перед змінами і проблемами. І разом з тим таких підлітків можливо ресоціалізувати. Дану групу складає 27% неповнолітніх засуджених.

3. Недосконалий рівень (63% неповнолітніх засуджених), відображає низький рівень усвідомлення життєвої перспективи підлітка. У переважній більшості неповнолітніх, яких ми віднесли до цієї групи відсутні проекти власного майбутнього, відсутні цілі, у житті вони обирають позицію спостерігача, акцентують свою увагу лише на розвагах із друзями. Тому, ми можемо сказати, що функція прогнозу та цілепокладання у цієї категорії осіб на низькому рівні, а у деяких випадках навіть зовсім відсутня. Тому, таких підлітків практично не можливо вмотивувати до процесу ресоціалізації і ми можемо припустити, що ці неповнолітні схильні до рецидиву.

Дослідження динамічної сторони мотиваційної сфери показало, що у неповнолітніх правопорушників переважає унікаюча мотивація (65%). Такі підлітки бояться неуспіху, вони відчувають страх, невпевненість в своїх силах, заздалегідь вважають, що їх чекає невдача, тому до справи відносяться безвідповідально, або взагалі за

нею не беруться і завжди очікують, що їх чекає невдача (наприклад: «Учень боїться зайти в кабінет, бо вважає, що на нього будуть кричати»; «учитель боїться зайти к директору и предложит ему свои идеи, а вдруг не получится...») Це свідчить про те, що у підлітків не сформована функція прогнозу та цілепокладання, неадекватну самооцінку, відсутність здатності до самоаналізу та рефлексії.

Небезпечним є той факт, що через наявність унікаючої мотивації неповнолітній не може задовільнити свою потребу в самореалізації тому це може призвести до соціальної дезадаптації неповнолітнього.

Набагато менше неповнолітніх, які мають мотивацію спрямовану на досягнення успіху лише 18%. Про це свідчать розповіді у яких позитивно сформульовані твердження і наявне бажання щось робити, досягти успіху. Тому, такі підлітки легко ресоціалізуються.

У процесі нашого дослідження виявилось, що ми маємо групу осіб, інтерпретація даних яких не можлива – 17%. Ця група підлітків має нульовий показник при інтерпретації даних, це можна пояснити тим, що розповідь не стосується тематичного комплексу, тому не підлягає аналізу. Таких підлітків можна охарактеризувати як імпульсивних, дуже емоційних, необережних у прийнятті рішень.

З іншого боку, необхідно звернути увагу на розповіді, які хоч і стосуються тематичного комплексу, але вони мають асоціальну спрямованість і навіть агресивний характер, наприклад: «Два ідіота в столярці»; «Ботан до директора прийшов»; «Два сантехніки думають де замутиль пляшку, бо вже всадили, мало і треба ще». Як бачимо, такі розповіді свідчать про асоціальну спрямованість.

Результати вивчення типу мотивації неповнолітніх засуджених ми можемо побачити на Рис.2.

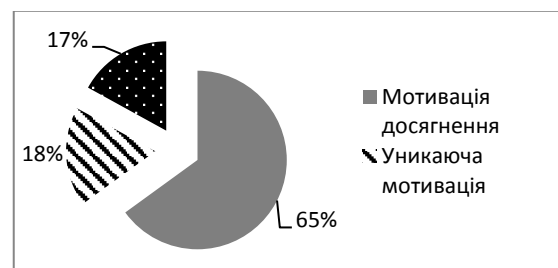

Рис. 2. Типи мотивації неповнолітніх правопорушників

На Рис.2. ми можемо спостерігати, що лише 18% неповнолітніх засуджених мають мотивацію досягнення. Це підлітки, які оптимістично налаштовані на майбутнє, адекватно сприймають критику, ставлять перед собою мету і не бояться її досягнути, тобто наполегливі у своїх цілях. Ці неповнолітні впевнені в собі, енергійні, організовані і прагнуть розвиватися та самовдосконалюватися. Тому, ми можемо сказати, що ці неповнолітні мають мотивацію до ресоціалізації.

Переважна частина неповнолітніх засуджених мають унікаючу мотивацію – 65%. Такі підлітки не відчувають себе суб'єктами власної діяльності, вони вважають, все що з ними відбувається від них не залежить. Неповнолітні, які мають унікаючу мотивацію прагнуть виконати роботу чи завдання не для досягнення успіху, а для того, щоб уникнути невдачі чи покарання і зазвичай обирають найлегші шляхи вирішення завдання. Цих неповнолітніх мотивувати до ресоціалізації можливо, але дуже складно, так як вони в цьому не зацікавлені.

Також ми ще виявили таку категорію осіб у яких інтерпретація даних не можлива, їх кількість складає – 17%. Ми вважаємо, що цих неповнолітніх вмотивувати до процесу ресоціалізації практично неможливо, адже вони є асоціально спрямованими.

Висновки. В процесі нашого дослідження ми визначили особливості мотиваційної сфери неповнолітніх правопорушників а саме: змістовну сторону (включає в себе ціннісні орієнтації, життєві позиції та функцію прогнозу) та динамічну сторону (включає в себе мотивацію досягнення та унікаючу мотивацію).

Досліджуючи змістовну складову мотиваційної сфери ми можемо спостерігати, що у неповнолітніх засуджених переважають матеріальні потреби егоїстичної спрямованості. Також варто зазначити, що переважає більшість неповнолітніх мають низький рівень усвідомлення життєвої перспективи. Необхідно звернути увагу, що найменші показники виявилися у тих підлітків в яких переважають матеріальні потреби соціальної спрямова-

ності та ті неповнолітні, які мають досконалий рівень усвідомлення життєвої перспективи.

Дослідження динамічної сторони мотиваційної сфери показало, що у неповнолітніх засуджених переважає унікаюча мотивація. Небезпечним є той факт, що через наявність унікаючої мотивації неповнолітній не може задовільнити свою потребу в самореалізації тому це може призвести до рецидиву. Також ми ще виявили таку категорію осіб у яких інтерпретація даних не можлива, і ми вважаємо, що цих неповнолітніх вмотивувати до процесу ресоціалізації практично неможливо, так як вони є асоціально спрямованими.

Отже, можна припустити, що практично не можливо ресоціалізувати тих неповнолітніх засуджених у яких під час визначення типу мотивації інтерпретація не можлива, вони мають низький рівень усвідомлення життєвої перспективи і у них також переважають матеріальні потреби егоїстичної спрямованості. Тому, це є перспективою подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Божович Л.И. Изучение мотивации поведения детей и подростков./под ред. Л. И. Божович и Л. В. Благоннадежиной. М.: «Педагогика», 1972. 352с.
2. Бочелюк В. Й. Юридична психологія: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 336 с.
3. Васильев В.Л. Юридическая психология: 5 – е издание, дополненное и переработанное. Издательство: Питер, 2005 – 655с.
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери/За заг. ред. проф. І.Д. Звереві.-Київ, Сімферополь: Універсум, 2012.– 536 с.
5. Занюк С.С. Психологія мотивації: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2002. – 304с.
6. Каган М.С. Философская теория ценности.–СПб.: Петрополис, 1997.–205 с.
7. Караман О.Л. Соціально-педагогічний портрет особистості неповнолітнього засудженого / О.Л. Караман // Вісник Харківської державної академії культури. - 2013. - Вип. 39. - С. 224–234.
8. Кримінально-виконавчий кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 3-4, ст. 6. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>
9. Кудріна Т.С. Методи дослідження мотивації.- К., Інститут післядипломної освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
10. Максимова Н.Ю. Психологія девіантної поведінки: К.: Либідь, 2011.-520с.
11. Хайнц Хекхаузен/ Мотивация и деятельность.- 2-е издание – СПб.: Питер; М.: Смісл, 2003.- 860с.
12. Шиханцов Г. Г. Юридическая психология: Учебник для вузов./ Отв. ред.: Томсинов В.А. – М.: Зерцало, 1998. - 352 с.

REFERENCES

1. Bozhovych L.Y. Yzuchenye motyvatsyy povedeniya detei y podrostkov./pod red. L. Y. Bozhovych y L. V. Blahonadezhnoyi. M.: «Pedahohyka», 1972. 352s.
2. Bocheliuk V. Y. Yurydychna psykhohohiia: Navch. pos. – K.: Tsentr uchbovoi literatury, 2010. – 336 s.
3. Vasylyev V.L. Yurydycheskaia psykhohohiia: 5 – e yzdanye, dopolnennoe y pererabotannoe. Yzdatelstvo: Pyter, 2005 – 655s.
4. Zaniuk S.S. Psykhohohiia motyvatsii: Navch. posibnyk. – K.: Lybid, 2002. – 304s.
5. Ylyn E.P. Motyvatsiia y motyvny.- SPb.: Pyter, 2011.–512s.: yl–(seriia «Mastera psykhohohy»)
6. Karaman O.L. Sotsialno-pedahohichnyi portret osobystosti nepovnlitnoho zasudzhenoho/O.L. Karaman//Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury. - 2013. - Vyp. 39. -S.224–234.
7. Kryminalno-vykonavchyi kodeks Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2004, № 3-4, st. 8. Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>
9. Kudrina T.S. Metody doslidzhennia motyvatsii.- K., Instytut pisladyplomnoi osvity Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka.
10. Maksymova N.Iu. Psykhohohiia deviantnoi povedinky: K.: Lybid, 2011.-520s.
11. Khaints Khekhhauzen/ Motyvatsiia y deiatelnost.- 2-e yzdanye – SPb.: Pyter; M.: Smisl, 2003.- 860s.
12. Shyhantsov H. H. Yurydycheskaia psykhohohiia: Uchebnyk dlia vuzov./Otv. red.: Tomsynov V.A. – M.: Zertsalo, 1998.-352s.

Motivational component of the process of re-socialization of juvenile convicts

Y. M. Krasilova

Abstract. The article deals with the problem of resocialization of juvenile convicts. The features of the motivational sphere of juvenile convicts are determined. It is shown how the dynamical and substantive side of the motivational sphere of juvenile offenders influences the process of re-socialization. A typology of adolescent offenders has been developed, according to the indicated indicators namely: teenagers which are dominated by material needs of selfish orientation; adolescents who are dominated by spiritual needs of selfish orientation; teens in whom the spiritual needs of social orientation prevail; teenagers which are dominated by material needs of social orientation.

Keywords: resocialization; juvenile offender; motivation; motives; value orientations.

Мотивационная составляющая процесса ресоциализации несовершеннолетних осужденных

Ю. М. Красилова

Аннотация. В статье рассмотрена проблема ресоциализации несовершеннолетних осужденных. Определены особенности мотивационной сферы несовершеннолетних осужденных. Показано, каким образом динамическая и содержательная сторона мотивационной сферы несовершеннолетних правонарушителей влияет на процесс ресоциализации. Разработана типология подростков правонарушителей, в соответствии с указанными показателями а именно: подростки в которых преобладают материальные потребности эгоистической направленности; подростки в которых преобладают духовные потребности эгоистической направленности; подростки в которых преобладают духовные потребности социальной направленности; подростки в которых преобладают материальные потребности социальной направленности.

Ключевые слова: ресоциализация; несовершеннолетний правонарушитель; мотивация; мотивы; ценностные ориентации.